

ابزارهای اندازه‌گیری وضعیت سلامت و کیفیت زندگی سالمندان

علی درویش پور کاخکی^{۱*}، دکتر ژیلا عابد سعیدی^۲، دکتر علی دلور^۳، دکتر منصوره سعید الذاکرین^۴

^۱ گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
^۲ گروه داخلی - جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
^۳ گروه روانشناسی تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی
^۴ گروه بهداشت جامعه، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

سابقه و هدف: در قرن حاضر با توجه به موفقیت اقدامات بهداشتی - درمانی در تغییر الگوی بیماری‌ها، جمعیت سالمند دنیا بویژه در کشورهای رو به توسعه از قبیل ایران بیشترین نرخ رشد را داشته است. بنابراین حفظ و ارتقاء سلامت و کیفیت زندگی سالمندان به عنوان یک گروه جمعیتی آسیب‌پذیر بیش از گذشته مورد توجه قرار می‌گیرد. پژوهش حاضر با هدف شناسایی و معرفی ابزارهای اندازه‌گیری وضعیت سلامت و کیفیت زندگی سالمندان انجام شد.

روش بررسی: با استفاده از کلید واژه‌های کیفیت زندگی و سلامت سالمندان جستجوی جامعی بدون محدودیت در سال انتشار مقالات در پایگاه‌های اطلاعاتی مدلاین، سازمان بهداشت جهانی و سایر منابع در دسترس انجام شد. با مطالعه این مقالات، ابزارهای سنجش وضعیت سلامت و کیفیت زندگی سالمندان شناسایی گردید و ابزارهای رایج مورد استفاده معرفی و در مورد آنها بحث شد. **یافته‌ها:** بر اساس کلید واژه‌های جستجوی مطالعه حاضر، ۵۱۸۶ مقاله بدست آمد که ۹۱ مقاله بطور مستقیم در ارتباط با اندازه‌گیری وضعیت سلامت و کیفیت زندگی سالمندان بودند. بیشترین ابزارهای مورد استفاده به ترتیب فرم کوتاه ۳۶ (۴۹ درصد)، فرم کوتاه ۱۲ (۷ درصد)، نیمرخ سلامت ناتینگهام (۶ درصد)، نیمرخ اثر ناخوشی (۴ درصد) و پرسش‌نامه وضعیت سلامت ۱۲ عبارتی (۴ درصد) بودند. **نتیجه‌گیری:** با توجه به ویژگی‌های خاص سالمندان و استفاده از ابزارهای عمومی اندازه‌گیری وضعیت سلامت و کیفیت زندگی، نیاز به وجود ابزارهای اندازه‌گیری خاص سالمندان با حساسیت و دقت بیشتر و اعتبار و پایایی مناسب‌تر ضروری است. **واژگان کلیدی:** اندازه‌گیری، وضعیت سلامت، کیفیت زندگی، سالمند.

مقدمه

کیفیت زندگی طی دهه‌های گذشته گردیده است (۲). اهمیت کیفیت زندگی و وضعیت سلامت تا حدی است که صاحب-نظران تمرکز مراقبت‌های بهداشتی قرن حاضر را بهبود کیفیت زندگی و وضعیت سلامت بیان کرده‌اند (۳). اگرچه تلاش‌های زیادی در خصوص تعریف، اندازه‌گیری و تمایز مفاهیم سلامتی و کیفیت زندگی صورت پذیرفته است، اما هنوز هم این مفاهیم بجای یکدیگر در مطالعات مربوط به سلامت و کیفیت زندگی استفاده می‌گردند (۹-۴). کیفیت زندگی نسبت به وضعیت سلامت ابعاد بیشتری را در بر می‌گیرد و تحت تأثیر عوامل بیشتری قرار می‌گیرد، اما باید توجه

سلامتی حق اساسی هر انسان و یک هدف اجتماعی است و تمام دولت‌ها و حکومت‌ها موظف به تأمین سلامت افراد می‌باشند (۱). تغییر در الگوی بیماری‌ها که کاهش میزان بیماری‌های عفونی و افزایش طول عمر و بیماری‌های مزمن را به همراه داشته، منجر به افزایش توجه به مفاهیم سلامتی و

آدرس نویسنده مسئول: تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشکده پرستاری و مامایی، واحد تحصیلات تکمیلی، علی درویش پور کاخکی (e-mail: darvishpoor@sbmu.ac.ir)
تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۷/۸/۲۱
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۸/۷/۱۵